

voortreffelijke reproductie van een teekening in kleuren door Jan de Beyer, voorstellende de Ganzenmarkt te Utrecht in 1767. Inmiddels hebben alle leden een exemplaar daarvan ontvangen. Van verschillende zijden mocht het bestuur bewijzen van oprechte bewondering vernemen. Die bewondering komt geheel toe aan de N.V. Joh. Enschede & Zonen te Haarlem, die den alouden roem van haar grafische inrichting ook in deze praestatie ten volle wist te handhaven. De plaat is vervaardigd in 6 kleuren offsetdruk in in een oplage van 800 exemplaren.

N.a.v. DE VOORJAARSSCHOONMAAK IN DE PROVINCIE UTRECHT.

Tot de oude gewoonten die, bij alle vervlakking van het leven, nog altijd stand houden en ook in de provincie Utrecht in zwang blijven, behoort de voorjaarsschoonmaak, waarbij de huisvrouw haar liefde voor de zindelijkheid, die tot de specifiek Nederlandse eigenschappen — zo men wil: deugden — wordt gerekend, dagenlang botviert op huis en huisraad, maar zeer gedeeltelijk tot genoegen van haar mannelijke huisgenoten. In de stad moge deze schoonmaak dan in de loop der jaren van minder omvang en betekenis zijn geworden, vooral op het platteland houdt men onder de boeren deze schoonmaak nog altijd in ere. In het algemeen bestaat er daar trouwens ook meer behoefte aan een grondig schoonmaken van woning en meubilair, al was het alleen maar omdat men er doorgaans meer last van het vocht heeft dan in de stad.

Op haar laatst uitgezonden vragenlijst heeft de Dialectencommissie van de Kon. Nederl. Akademie van Wetenschappen een aantal vragen gesteld over voorwerpen en handelingen, die bij het schoonmaken te pas komen. Zo wordt er gevraagd naar de namen van bezems, borstels en boenders, stoffer en blik, mattenklopper, spons en zeem, vaatdoek, emmerrek, emmer enz. en naar werkzaamheden als schrobben, boenen, vegen, schuren, dweilen, zemen, poetsen e.d. Voor de meeste van deze woorden en termen bestaat een grote verscheidenheid, ook in onze provincie. Zo heet de bezem, waarmee de straat wordt geschrobd, er respectievelijk bezem, takken-, hei-, rijssen, garde-, tenen- en stalbezem. Het voorwerp waarmee men houtwerk, pannen enz. schoonmaakt, heet er boender, borstel en schuier; voor speciale doeleinden heeft men daarnaast nog pannenboenders of -borstels, gootsteenboenders of -bezems en (in Spakenburg) teerproppen. Het voorwerp waarmee vloeren en vloerkleden stofvrij wordt gemaakt, heet doorgaans asvarken, wanneer de haren stug zijn, en stoffer of zachte stoffer, wanneer het zachte haren heeft. Stoffer en blik worden ook wel (as)varken en blik genoemd. De dweil behoudt overal deze naam,

maar in Spakenburg spreekt men van een feil. Het instrument waarmee men stof uit kleren en gordijnen verwijdert, heet in Utrecht klerborstel, klereschuier of borstel en schuier zonder meer. De doek waarmee het afgewassen vaatwerk wordt gedroogd, in Spakenburg vaatdoek. De voorjaars schoonmaak wordt doorgaans aangeduid als schoonmaak, de najaars schoonmaak heet echter algemeen uithale. We zijn an 't uithale, zegt men wanneer men met de herfst schoonmaak bezig is, en is dit achter de rug, dan zegt men: we zijn klaar met uithale. Is de voorjaars schoonmaak gedaan, dan pleegt men in Utrecht te zeggen: we zijn schoon. Klaarblijkelijk reserveert men dit belangrijke woord dus voor de grote schoonmaak, en durft men het niet te gebruiken voor de zoveel minder omvangrijke tweede schoonmaak.

De bedoeling van deze opmerkingen is, belangstelling te vragen, allereerst van de huismoeders, voor de bovenbedoelde vragenlijst. De Dialectencommissie heeft daarvan tot dusver uit de provincie Utrecht nog maar een vijftiental ingevulde exemplaren terugontvangen, wat veel te weinig is om deze woorden mettertijd in kaart te brengen voor haar dialectatlas. Daarom doet ze een dringend beroep op allen, die zich in staat achten om deze woorden op te schrijven in het dialect van het een of andere dorp of de een of andere stad, om een exemplaar van deze lijst aan te vragen bij het Centraal Bureau voor Nederlandse en Friese Dialecten, Kloveniersburgwal 29, Amsterdam-C. Dit bureau zoekt in vrijwel alle plaatsen van Utrecht medewerking voor haar onderzoek.

P. J. MEERTENS.

„HOE HONDEN LANGS DE STRATEN ZULLEN MOGEN LOPEN”.

De laatste raadszitting van het vorige jaar was bestemd o.a. ook tot het wijzigen van de „Verordening Straatpolitie”. De wijziging bestond in het toevoegen van een paar artikelen, welke het verbod bevatten om een hond in bepaald aangewezen plantsoenen te laten loopen of verblijven, tenzij het dier aan de lijn wordt gehouden of wanneer het aan zijn begeleider gehoorzaamt, — en de verplichting om te zorgen dat het geen schade aanricht in een der gemeentelijke parken.

De reden, die Burgemeester en Wethouders bewogen het voorstel tot bedoelde wijziging aan den gemeenteraad te doen, lag in de schade door loslopende honden in parken en plantsoenen, bloemperken en beplantingen aangericht. De schuld daarvan was te zoeken bij de eigenaren, die hun dieren „een zoodanige opvoeding behoren te geven, dat zij zich ordelijk gedragen.”

Een geheel andere reden dan het gebrek aan „opvoeding” was het, die in de 17de eeuw de stedelijke overheid noodzaakte zich met